

Հանրամատչելի սեղմագիր

ԹԻՎ ԼՎ-183 ԼԵՈՒԱՐԱՏԿԱՑՄԱՆ ԱԿՏՈՎ ՍԱՐՄԱՆՎԱԾ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ
(Նախկին շահումյան բանավան) 2020թ.-ին ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՓԼՈՒԶՄԱՆ
ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ

Նախկին Շահումյան բանավանի տարածքում տեղի ունեցած փլուզման հետևանքների վերացման միջոցառումների ծրագրի (այսուհետ՝ Ծրագիր) իրականացման նպատակը տարածքի նախկին տեսքի վերականգնումը, հողածածկի հետագա դեգրադացիայի կանխումը, բնակչության անվտանգության ապահովումը և տարածքը գործառնական նշանակությանը համապատասխան օգտագործելի դարձնելն է:

2. ՓԼՈՒԶՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Փլուզումը տեղի է ունեցել 2020թ. աշնանը, ինժեներաերկրաբանական, աշխատանքների արդյունքում պարզվել է, որ փլուզումը տեղի է նախկին ԽՍՀՄ տարիների շահագործման փորվածքների հատվածում: Փլուզումների տեղադիրքը տիեզերական տեսահանումով ներկայացված է Նկար 1-ում իսկ ընդհանուր տեսքը ներկայացված է Նկար 2-ում:

Նկար 1. 5-րդ երակի փլվածքի աշխարհագրական տեղակայումն ու ընդհանուր տեսքը

Նկար 2. Փլուզումների ընդհանուր տեսքը

3. ԾՐԱԳՐԻ ՓՈՒԼԵՐԸ և ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

Ծրագիրն իրականացվելու է երկու հիմնական փուլով.

Առաջին փուլ՝ առաջացած դատարկության վերացում դատարկ ապարների տեղակայման միջոցով:

Երկրորդ փուլ՝ մակերևույթի ռեկուլտիվացում հողի բերրի շերտի տեղակայման և կանաչապատման միջոցով:

Փուլ 1. առաջացած դատարկության վերացում՝ դատարկ ապարների տեղակայման միջոցով

Դատարկ ապարների տեղակայման միջոցով փլվածքի վերկանգնողական աշխատանքները իրականացնելու համար մշակվել է տեխնիկական նախագիծ՝ բոլոր անհրաժեշտ տեխնիկական լուծումներով և ինժեներական նկարագրերով: Դատարկ ապարների լցակալությունը լցվելու է փլուզված տարածքի դատարկությունները, որից հետո կավային հաստ շերտով լցվելու է (շուրջ 2 մ) փլվածքի ջրակլանիչ հատվածը, որպեսզի կանխվի հնարավոր ֆիլտրացիան: Հարթեցված հրապարակում որպես ռեկուլտիվացիայի նախապատրաստական շերտ կավի շերտը տոփանվելու է:

Փուլ 2. Մակերևույթի ռեկուլտիվացում՝ հողի բերրի շերտի տեղակայման և կանաչապատման միջոցով:

Ջրամեկուսիչ կավային տոփանված շերտի վրա ամբողջ հարթությամբ լցվելու է հողի բերրի շերտ 25 սմ նվազագույն հաստությամբ: Հողի բերրի շերտը բերվելու է Ձեռնարկողի հողի բերրի շերտի պահեստավորման վայրում կուտակված լրացուցիչ ծավալներից: Հաշվի առնելով հողի շերտի հաստությունը (25սմ) և ռեկուլտիվացիայի ենթակա տարածքների մակերեսները ընդհանուր (մոտ 852.88մ²) կպահանջվի 213.22 մ³ հողաբուսաշերտ: Այդուհետ իրականացվելու է սիզախոտի սերմնացան, որը բազմամյա բուսատեսակ է, հեշտ է հարմարվում կլիմայական պայմաններին: Սիզախոտի ընտրությունը որպես ռեկուլտիվացիոն բուսատեսակ նպատակահարմար է նաև այն տեսանկյունից, որ տարածքը ազատ է անասնապահական նպատակներով օգտագործելու համար, իսկ սիզախոտ բուսատեսակի արմատային համակարգը խորը չէ և գործնականում անհնար է դատարկ ապարներից ծակը մետաղների միգրացիան դեպի բուսատեսակ:

Սիզախոտի ցանման պրոցեսը տեղի է ունենալու երկու փուլով՝ առաջին սերմնացան, դրանից մեկ տարի անց գարնանացան:

Նշյալ փուլային ցանքսից հետո հարթությունն ամբողջովին պատված կլինի սիզախոտով և տնային կենդանիների արոտի դեպքում չի առաջանա սննդային շղթային սպառնացող որևէ բնապահպանական ռիսկ:

4. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ և ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ

Ծրագրի իրականացման աշխատանքների ժամանակ հնարավոր են հետևյալ ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա.

- շինարարական հրապարակների տարածքներում բուսականության ոչնչացում,
- շինարարական հրապարակների տարածքներում հողի բերրի շերտի տեղափոխում, ինչը կառաջացնի հանվող հողի մասնակի վնասում,
- հողային աշխատանքների արդյունքում կենդանիների կենսապայմանների ձևափոխություններ և մասամբ զգայուն կենսացենոզի գոյության պայմանների ժամանակավոր վատթարացում,
- փոշու արտանետումներ շինարարական տեխնիկայի աշխատանքի արդյունքում,
- շինարարական տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների շահագործման ընթացքում դիզելային վառելիքի այրման արգասիքների արտանետումներ,
- տեխնիկայի և ավտոտրանսպորտային միջոցների աշխատանքի ընթացքում առաջացող աղմուկ:

ԱՆՑԱՆԿԱԼԻ ԱՉԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԵՂՄՍԱՆՆ ՈՒՂԴԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

Մթնոլորտային օդ

- Փոշու արտանետումների նվազեցման համար նախատեսվում է տարածքի ջրցանում:

- Զանի որ արտանետումների հիմնական աղբյուրներ են հանդիսանում շինարարական տեխնիկական և փոխադրամիջոցները, նախատեսվում է պարբերաբար ստուգել դրանց տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգաբերում:

Ջրային ռեսուրսներ

- Ջրցանի համար օգտագործվելու է ջրերի այնպիսի ծավալներ, որ չառաջանան հոսքեր:
- Շինարարական հարթակների, առուների շինարարություն կամ որևէ այլ հողային աշխատանքներ անմիջապես գետերի կամ այլ մակերևութային ջրային ռեսուրսների մոտակայքում չեն կատարվելու:

Հողային ռեսուրսներ

- Բերվող բերրի հողի տեղափոխման և փոշուր անվտանգ և ռացիոնալ միջոցների կիրառում:
- Տեխնիկատրանսպորտային միջոցների ընթացիկ վերանորոգում և լվացում միայն մոտակա բնակավայրերի ավտոսպասարկման համապատասխան կետերում:
- Սննդի ընդունման, հիգիենայի և անձնակազմի հանգստյան վայրերում աղբամանների տեղադրում, տարածքից աղբի հեռացման կազմակերպում:
- Տրանսպորտային միջոցների լիզքավորումը, լվացումը և սպասարկումը Կապան քաղաքի մասնագիտացված կետերում իրականացում:

Կենսաբազմազանության պահպանություն

- Աշխատանքների ավարտից հետո բոլոր փոսերի և առուների փակում:
- Հայաստանի Հանրապետության կենդանիների և բույսերի Կարմիր գրքում գրանցված տեսակների թվաքանակի կրճատմանը և դրանց ապրելավայրերի վատթարացման վտանգներ պարունակող ցանկացած գործունեության բացառում:
- Ճանապարհներից և արտադրական տարածքներից դուրս տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցների երթևեկության բացառում:

Պատմամշակութային արժեքներ

Տարածքում առկա են բազմաթիվ տարբեր տարիքի և նշանակության հնագիտական տարրեր, որոնք հայտնաբերվել են տարածքում դեռևս 2012 թվականին իրականացված երկրաբանահետախուզական ուսումնասիրությունների շրջանակներում: Այդ մշակութային հուշարձան/դամբարանները տեղակայված են ռեկուլտիվացիայի ենթակա տարածքից շուրջ մեկ կիլոմետր հեռավորության վրա: Հաշվի առնելով ռեկուլտիվացիայի գործընթացի տարածման մասշտաբները, և հայտնաբերված դամբարանադաշտերի քարտեզները, միանշանակ կարելի է նշել, որ որևէ ազդեցություն այդ մշակութային հուշարձանների վրա լինել չի կարող:

Մշտադիտարկում

Ռեկուլտիվացիոն գործընթացի ավարտից հետո վերականգնված բուսականությունը և վերականգնման առաջընթացն ու մակերևութային ջրահոսքերի առկայությունը վերահսկվելու է առնվազն 1 տարի: Տարածքի մշտադիտարկման արդյունքներով հնարավոր է վերականգնված տարածքի կրկնակի սերմնացան կատարվի: Ռեկուլտիվացիան իրականացնող ընկերության դաշտային աշխատակիցը 1 տարվա ընթացքում պարբերաբար այցելելու է տարածք, որպեսզի իրավիճակային տեղեկատվություն հավաքագրվի և անհրաժեշտության դեպքում որոշակի տեղերում իրականացվի կրկնակի սերմնացան: